

Europa, cinquanta anys més deu

JOAN FRANCESC
MIRA

A pesar de tantes tremolors i tant de pessimisme, de tantes crítiques i tantes cares llargues, no tinc ni pors ni dubtes per aquesta Unió Europea que tant ens fa patir a hores d'ara: no em fa por, com a europeu amb perspectiva històrica, una crisi que és sobretot financera, monetària, o del poc encert dels polítics de torn, que no són grans polítics. Perquè la idea d'Europa, de la Unió Europea, és més profunda i més sòlida que una crisi de deutes, d'interessos i de bancs. I si a Europa (la del sud sobretot: i tant que ens costa d'acceptar-ho!) hem gastat més del que produïem, i si hem de tornar a viure amb una certa modèstia ja oblidada, el resultat final serà ben saludable. Recordant, per posar un exemple emblemàtic, que el Regne d'Espanya, els darrers deu anys, ha malgastat més de 30.000 milions d'euros en ferrocarrils d'altíssima i ruïnosa velocitat, amb gran orgull i alegria general, tal com exhibia Rodríguez Zapatero i torna a exhibir igualment Rajoy. Que ací ho hem passat molt bé fent una piscina i un auditori en cada poble, un aeroport en cada capital de província, ciutats de la cultura o les arts o la llum, museus d'art contemporani, poliesportius, pavellons diversos, autopistes meravellósament buides (en una de les quals, que travessa La Manxa, un matí vaig comptar un sol vehicle en trenta-set quilòmetres: un sol cotxe, només un), palaus de congressos, i tots els luxes que vostès poden afegir. A crèdit, no cal dir-ho: no amb els diners que produïem, sinó amb diners que demanàvem. Sense comptar les estafes massives, a València, a Madrid i a Andalusia, a càrrec dels di-

ners públics (si ho esmenta de passada, i amb escassa gràcia, el comissari Dijsselbloem, els eurodiputats espanyols de tots els grups i ideologies protesten molt ofesos i indignats...). I els deutors, els balfiadors dels diners emprats, ja fa anys que no solament no se'n penedeixen sinó que acusen els creditors. Per als líders polítics d'Espanya —els que manaven fins fa alguns anys, i els que manen ara i pensen continuar manant— la culpa de tot la té la crisi europea, o “la situació”, o la senyora Merkel: els responsables sempre són els altres, i els qui empraren diners i els malgastaren, serien només víctimes de la maldat oculta dels “mercats”. Som europeus, sí, però europeus irresponsables: catòlics pecadors, que voldrien ser absolts sense fer penitència. I així és com, els uns i els altres, els fundadors i els adherits, els que paguen i els que reben, es van reunir fa pocs dies a Roma per celebrar, amb ben poca alegria visible, els seixanta anys.

És cert que aquesta etapa ja massa llarga de crisi ha fet trontollar la fe eu-

ropea, i que aquesta paraula, “Europa”, que hauria de ser emblema de seguretats, de lleialtats, de projectes i d'afectes, ha esdevingut massa sovint un símbol de burocràcies absurdes, de reglaments excessius, de polítics ineptes dedicats a interminables debats bizantins que no resolen res, i així fins a semblar els responsables últims d'un malestar general, permanent, del qual és fàcil atribuir la causa als mateixos que l'haurien de resoldre. Llavors, les forces polítiques majoritàries i habitualment moderades (demòcrates cristians, “populars”, liberals, socialdemòcrates), que han promogut i mantingut el projecte europeu i les institucions comunitàries, comencen a trobar-se desbordades a dreta i a esquerra per ideologies i partits que, precisament, atribueixen a la UE tots els mals: els de la pròpia nació, els de les classes populars, o l'un i l'altre alhora. Des de la dreta més extrema, fins a l'esquerra més radical, des dels filonazis fins als “anticapitalistes”, des de la Gran Bretanya fins a Grècia: compareu els discursos doctrinals dels uns i dels altres, autoerigits en els representats més autèntics del “poble” contra el poder opressor de la banca maligna i de les multinacionals. Elimineu “Europa”, suprimiu l'euro, i tornarem a ser feliços, diu Marine Le Pen, i diuen els seus companys d'ideologia. Llegiu els pamflets i els cartells de l'esquerra més radical, i hi trobareu eslògans molt semblants: “Europa” és explotació, banca insaciable, capitalisme opressor. En un altre terreny, afortunadament, la diferència és profunda. Elimineu la diferència, elimineu la immigració, afirma l'extrema dreta, i tornarà el benestar i la concòrdia a Holanda o a França. “Acollirem tots els refugiats que podrem,” digués Frau Merkel, i haurien de dir la dreta i l'esquerra democràtiques, suposant que mantinguen els valors universals i humanistes que van fundar la Unió Europea. Cosa que sovint no està gens clara, després de mig segle d'èxit i una dècada de dubtes.

«ELIMINEU “EUROPA”, SUPRIMIU L'EURO, I TORNAREM A SER FELIÇOS, DIUEN MARINE LE PEN I ELS SEUS COMPANYS D'IDEOLOGIA. LLEGIU ELS PAMFLETS DE L'ESQUERRA MÉS RADICAL, I HI TROBAREU ESLÒGANS SIMILARS: “EUROPA” ÉS EXPLOTACIÓ, BANCA INSACIABLE, CAPITALISME OPRESSOR»